

LIETUVOS POLICIJOS GENERALINIS KOMISARAS

NURODYMAS DĖL APSAUGOS NUO SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO

2017 m. d. Nr. 5-N-
Vilnius

Siekdamas užtikrinti tinkamą Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo, Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. rugšėjo 21 d. nutarimo Nr. XII-2629 „Dėl apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje užtikrinimo“ įgyvendinimą ir kokybišką policijos paslaugų teikimą visuomenei:

1. N u r o d a u:

1.1. Apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų vadovams:

1.1.1. iki 2017 m. birželio 1 d. inicijuoti susitikimus (jei nebuvo inicijuoti) su savivaldybės administracijos atstovais ir kitais specialistais, kurie teikia paslaugas ir pagalbą socialinės rizikos šeimoms, vadovaudamiesi Bendro darbo su šeimomis tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. A1-362/V-936/V-646/1V-495 „Dėl Bendro darbo su šeimomis tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatomis, per susitikimus aptarti ir nustatyti keitimosi informacija bei atsakingų specialistų bendradarbiavimo tvarką ne tik dėl socialinės rizikos šeimų, bet ir smurto artimoje aplinkoje atvejais;

1.1.2. organizuoti pasitarimus su apskrities vyriausiojo policijos komisariato prižiūrime teritorijoje veikiančių prokuratūros, teismų, vaiko teisių apsaugos padalinių, specializuotos pagalbos centrų, kitų nevyriausybinių organizacijų, teikiančių pagalbą nukentėjusiesiems nuo smurto artimoje aplinkoje, reabilitacijos ar kitas paslaugas, ir kitų suinteresuotų institucijų atstovais aktualiais smurto artimoje aplinkoje prevencijos, tyrimo, užkardymo klausimais. Inicijuoti nuolatinį minėtų institucijų bendradarbiavimą, sprendžiant probleminius klausimus, pasikeičiant atsakingų asmenų kontaktiniais duomenimis;

1.1.3. organizuojant pavaldžių pareigūnų veiklą, užtikrinti tinkamą policijos pajėgų valdymą ir reagavimą į smurtą artimoje aplinkoje, įvykio aplinkybių fiksavimą, kad pareigūnai, reaguojantys į tokius pranešimus, įvykio vietoje garso ir vaizdo fiksavimo priemonėmis fiksuotų pirminę įvykio aplinką (iki 30 sek. ir (arba) 100 MB), pagal šio nurodymo priede nustatytas rekomendacijas įrašus ar vaizdo nuotraukas įkeltų ir saugotų Policijos registruojamų įvykių registre (toliau – PRĮR);

1.1.4. kontroliuoti, kad nepasitvirtinus pranešimui apie smurtą artimoje aplinkoje, informacija apie tai būtų informinta Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas) 2015 m. rugpjūčio 27 d. rašte Nr. 5-S-8040 „Dėl reagavimo į pranešimus apie smurtą artimoje aplinkoje“ nurodyta tvarka. Tarnybiniame pranešime arba informacijoje apie įvykio patikrinimo rezultatus PRĮR būtų pažymima: kas kreipėsi pagalbos, ar buvo kilęs konfliktas, kuo jis pasireiškė ir jo priežastis, ar yra matomų kūno sužalojimų arba turto sugadinimo požymių, ar kūno sužalojimai arba turto sugadinimas susiję su tikrinamu įvykiu, ar yra anksčiau buvę smurto artimoje aplinkoje atvejų, ar yra artimoje aplinkoje vaikų, ar jie matė

konfliktą, ar artimos aplinkos nariams anksčiau buvo taikytos apsaugos užtikrinimo priemonės, ar artimos aplinkos nariai blaivūs, neapsvaigę pagal išorinius požymius, taip pat kitos svarbios aplinkybės. Trumpas konstatavimas be aplinkybių nurodymo, pavyzdžiui, „informacija nepasitvirtino“, negalimas. Tais atvejais, kai surašomas tarnybinis pranešimas apie smurto artimoje aplinkoje nepasitvirtinimo faktą, jis prisegamas prie registruoto pranešimo. Už pateikiamos informacijos apie įvykį išsamumą ir kokybę atsakingas į įvykį reagavęs pareigūnas, už informacijos turinio pagal išvardytus reikalavimus atitikties PRĮR kontrolę atsakingas operatyvaus valdymo padalinio pareigūnas;

1.1.5. užtikrinti nuolatinę PRĮR registruotų pranešimų apie smurto artimoje aplinkoje atvejus analizę, taip pat:

1.1.5.1. užtikrinti, kad kiekvienu atveju, nustačius nusikalstamos veikos, susijusios su smurtu artimoje aplinkoje, požymių, būtų priimtas sprendimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu. Pirminės informacijos patikrinimo metu nustačius, kad smurto artimoje aplinkoje nebuvo, tačiau pirminiame pranešime apie įvykį buvo pateikti nepasitvirtinę duomenys apie galimai įvykusį smurto atvejį (grasinimus, sužalojimus ar pan.), ne vėliau kaip per tris dienas pakartotinai atlikti aplinkybių patikrinimą. Pakartotinio patikrinimo metu, bendraujant su įvykio dalyviais, papildomai įvertinti visas su įvykiu susijusias aplinkybes. Nustačius bet kokią teisės pažeidimą, priimti sprendimą teisės aktų nustatyta tvarka. Jei po pakartotinio patikrinimo ikiteisminis tyrimas nepradedamas, PRĮR registruotame įvykyje nurodyti papildomą informaciją apie įvykio patikrinimo rezultatus (surašant skirtame lange), pažymėti, kad pakartotinai patikrinus įvykio aplinkybes smurto artimoje aplinkoje požymių nenustatyta;

1.1.5.2. nustačius pakartotinių pranešimų (per paskutinius dvejus metus) apie smurto toje pačioje šeimoje atvejus, ypač kai aplinkoje, kurioje galimai buvo smurtaujama, gyvena vaikas (-ai), vykdyti tikslines individualias prevencinio poveikio priemones, t. y.:

1.1.5.2.1. ne rečiau kaip kartą per dvi savaites lankytis šeimoje ir bendraujant su smurtą patyrusiu asmeniu aiškintis, ar smurtautojas laikosi paskirtos kardomosios priemonės ir (ar) teismo skirtų įpareigojimų sąlygų, ar nesulaukiama grasinimų, ar smurtautojas, siekdamas išvengti atsakomybės, nedaro įtakos nukentėjusiajam. Tikrinimai tokiu periodiškumu vykdomi, kol yra skirtos kardomosios priemonės ir (ar) teismo įpareigojimai;

1.1.5.2.2. ne rečiau kaip kartą per savaitę tikrinti smurtu įtariamą asmenį, ar jis vykdo paskirtos kardomosios priemonės ir (ar) teismo įpareigojimų sąlygas, atlikti profilaktinius pokalbius su juo, siūlyti dalyvauti alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos, sveikatos priežiūros, resocializacijos, bendravimo su vaikais tobulinimo, smurtinio elgesio keitimo ar kitose programose (kursuose);

1.1.5.2.3. bendradarbiauti pagal kompetenciją keičiantis informacija ir organizuojant periodinius susitikimus su vaiko teisių apsaugos skyriais, specializuotos pagalbos centrais ir kitomis suinteresuotomis institucijomis dėl nukentėjusių nuo smurto artimoje aplinkoje ir smurtaujančių asmenų;

1.1.6. ne rečiau kaip kartą per mėnesį, o nustačius papildomus rizikos veiksnius ir dažniau, vykdyti prižiūrime teritorijoje gyvenančių teistų ar atleistų nuo baudžiamosios atsakomybės už smurtą artimoje aplinkoje, teistų ar atleistų nuo baudžiamosios atsakomybės už tyčines nusikalstamas veikas žmogaus gyvybei, sveikatai, pavojingas žmogaus sveikatai ir gyvybei, žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, vaikui ir šeimai ar dorovei asmenų bei asmenų, kuriems nustatyta aukšta rizika pakartotinai nusikalsti, patikrinimus. Patikrinimo metu, bendraujant su artimos aplinkos nariais, kaimynais, socialines paslaugas teikiančiomis institucijomis, stebėti, ar keičiasi tikrinamų asmenų elgesys, tai yra ar asmuo nesmurtauja, nekonfliktuoja, nepiktnaudžiauja alkoholiniais gėrimais, ar nevartoja narkotinių, psichotropinių arba kitų psichiką veikiančių medžiagų, ar nedaro kitų pastebimų teisės pažeidimų, o nustačius tokių

pažeidimų, teisės aktų nustatytais atvejais bei tvarka taikyti jiems poveikio priemonės ir teikti informaciją atsakingoms institucijoms;

1.1.7. vykdant bendrąją prevenciją užtikrinti, kad bendruomenės pareigūnai susitikimuose su bendruomenės atstovais pagal parengtą vaizdinę medžiagą mokytų atpažinti smurtą artimoje aplinkoje, skatintų jo netoleravimą, taip pat skatintų dalyvauti smurto artimoje aplinkoje prevencijai skirtuose renginiuose, ypač socialiai pažeidžiamas šeimas;

1.1.8. nustatyti pareigūnų mokymo apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje poreikį ir iki 2017 m. rugsėjo 1 d. organizuoti bendrus veiklos ir reagavimo padalinių pareigūnų tarnybinius mokymus pagal Lietuvos policijos mokyklos parengtą ir apskričių vyriausiesiems policijos komisariatams pateiktą mokymo medžiagą. Mokymų metu pasitelkti kompetentingus pareigūnus (darbuotojus), kurie turi didelę patirtį, tiriant smurto artimoje aplinkoje atvejus (instruktoriai, pareigūnai, atliekantys ikiteisminius tyrimus, kuriuose nustatytas nusikalstamą veiką padaręs asmuo ir kt.);

1.1.9. viešinti gerosios praktikos (patirties) atvejus (informaciją apie užkardytus nusikaltimus, suteiktą veiksmingą pagalbą, produktyvų bendradarbiavimą su socialiniais partneriais ir pan.), informuojant Policijos departamento Komunikacijos skyrių;

1.1.10. užtikrinti, kad:

1.1.10.1. kiekviename policijos komisariato veiklos padalinyje būtų paskirti ne mažiau kaip du ikiteisminio tyrimo pareigūnai, privalomai turintys ikiteisminių tyrimų dėl smurto artimoje aplinkoje atlikimo specializaciją, esant būtinumui, jiems gali būti pavedama atlikti ikiteisminį tyrimą ir dėl kitų nusikalstamų veikų;

1.1.10.2. būtų imtasi priemonių, kad ikiteisminis tyrimas dėl smurto artimoje aplinkoje būtų baigtas per kuo trumpesnius terminus. Tais atvejais, kai panaudoto smurto artimoje aplinkoje aplinkybės yra aiškios, o baudžiamoji byla dėl tos veikos padarymo turi būti nagrinėjama apylinkės teisme, būtinus ikiteisminio tyrimo veiksmus atlikti per kuo trumpesnius terminus arba kol įtariamasis yra sulaikytas ir, naudojantis Integruotos baudžiamosios proceso sistemos funkcionalumu, persiųsti (perduoti) kuruojančiam prokurorui sprendimui priimti arba kardomajai priemonei skirti. Padalinių vadovai privalo tikrinti ir kontroliuoti pavaldžių pareigūnų ikiteisminių tyrimų medžiagas dėl smurto artimoje aplinkoje. Bylose, kuriose tyrimas užsitęsė ilgiau kaip vieną mėnesį, imtis priemonių ir užtikrinti kuo skubesnį medžiagos perdavimą prokurorui procesiniam sprendimui priimti;

1.1.10.3. tais atvejais, kai ikiteisminį tyrimą kuruojantys prokurorai reikalauja atlikti proceso veiksmus, kuriuos atlikus nebus gauta ikiteisminiam tyrimui reikšmingų duomenų arba kuriais nepagrįstai pakartotinai traumuojamas nukentėjęs asmuo (pavyzdžiui, akistata tarp įtariamojo ir nukentėjusiojo, parodymų patikrinimas įvykio vietoje su nukentėjusiuoju, užduočių specialistams skyrimas dėl fizinio skausmo sukėlimo nukentėjusiajam), nedelsiant būtų informuojama Lietuvos kriminalinės policijos biuro Veiklos koordinavimo ir kontrolės valdyba.

1.2. Lietuvos policijos mokyklai iki 2017 m. gegužės 22 d. parengti ir pateikti Policijos departamentui siūlymus dėl galimybių efektyviai ir per kuo trumpesnius terminus išmokyti įvairias funkcijas vykdančius pareigūnus, kaip atpažinti, nustatyti, užkardyti ar tirti smurto artimoje aplinkoje atvejus, taip pat parengti šių mokymų įgyvendinimo planą.

1.3. Policijos departamento Pajėgų valdymo valdybai iki 2017 m. birželio 1 d. inicijuoti Policijos registruojamų įvykių registro duomenų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos policijos generalinio komisaro 2007 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 5-V-850 „Dėl Policijos registruojamų įvykių registro duomenų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, pakeitimą, nustatant įvykio tipo keitimo sąlygas ir laikotarpį, per kurį gali būti keičiamas įvykio tipas.

1.4. Policijos departamento Pajėgų valdymo valdybai Policijos informacinių technologijų pokyčių valdymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos policijos generalinio komisaro 2017 m.

vasario 1 d. įsakymu Nr. 5-V-109 „Dėl Policijos informacinių technologijų pokyčių valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka inicijuoti programinės įrangos pokyčius, siekiant įdiegti Policijos registruojamų įvykių registro pajėgų vieneto modulio programą į įrenginius su *Android* operacine sistema.

2. S k e l b i u nurodymą Policijos departamento interneto svetainėje.

Policijos generalinio komisaro pavaduotojas,
atliekantis policijos generalinio komisaro funkcijas

Rimantas Bobinas